

K
T

Publikation

Vem har rätt till luften i tidplanen?

18 augusti, 2020

Coronaviruset har inneburit omställningar inom många sektorer i samhället och bygg- och entreprenadbranschen är inget undantag. Under sommaren går byggandet vanligtvis ner i tempo då många går på semester. Detta väcker frågor kring ansvaret för entreprenören att hålla tidplaner även i de fall hinder uppstått tidigare under året. Finns det ett rättsligt ansvar att jobba in den förlorade tiden och vem har egentligen rätt till luften i tidplanen?

Rätt till förlängning

I AB 04/ABT 06 kap. 4 § 3 regleras

situationen där för entreprenören oförutsedda omständigheter resulterar i att entreprenören blir oförmögen att färdigställa entreprenaden inom avtalad tid. Det är entreprenörens ansvar att planera arbetena och redovisa en tidplan som håller sig inom kontraktstiden. Det huvudsakliga planeringsansvaret vilar alltså på entreprenören.

Det är dock inte huvudsakligen tidplanen som styr entreprenaden, om detta inte reglerats särskilt mellan parterna.

Entreprenörens huvudansvar är istället att färdigställa arbetena inom kontraktstiden. I AB 04 och ABT 06 finns flera situationer där entreprenören ges möjlighet att förlänga kontraktstiden utan att bli skyldig att betala vite eller skadestånd. Gemensamt för sådana situationer, som i entreprenadrätten benämns som "hinder", är att de stått utom entreprenörens makt att förhindra.

Om det föreligger ett hinder så har entreprenören vanligtvis rätt till "erforderlig förlängning av kontraktstiden". Det innebär att förlängningen ska ske inom rimlighetens gräns samt att entreprenörens lojalitet till beställaren bör tas i beaktande och att förlängningen bör ske i samråd mellan parterna.

Rätt till forcering

Om det föreligger ett hinder som resulterar i förlängning av kontraktstiden kan beställaren begära forcering med stöd av AB 04 eller ABT 06. Forcering vidtas som en åtgärd för att begränsa den försening som uppstått till följd av ett hinder.

Forceringsåtgärder kan innebära att entreprenören hyr in extra personal eller maskiner och beställaren står då för de merkostnader som uppstår. Detta kan vara ett bra alternativ för båda parter om en tidsförlängning skulle orsaka stora problem för beställaren. Forcering kan ske i de fall då det inte orsakar entreprenören en väsentlig olägenhet.

Tidplanen

Något som kan komma att påverka möjligheterna till tidsförlängning av kontraktstiden eller forcering av entreprenörens arbete är hur tidplanen är utformad. Det kan vara så att det existerar utrymme i tidplanen som skulle kunna användas till att

färdigställa arbetet utan att någon tidsförlängning behövs. Det kan röra sig om en marginal på entreprenörens sida i samband med till exempel semester. Frågan är då vilken möjlighet som beställaren har att kräva att entreprenören tar i anspråk de glapp eller luftutrymmen som kan finnas i tidplanen.

Huvudregeln är som sagt att entreprenören förfogar över den tidplan som upprättats. Entreprenören är också ansvarig för arbetet i sin helhet. En tolkning är att det är entreprenören som förfogar över tidplanen och därmed äger luften i tidplanen och väljer själv hur den ska komma att utnyttjas samt att detta skulle gälla oberoende av ett eventuellt hinder och tidsförlängning som en följd av detta.

Det skulle även kunna tolkas som att entreprenören endast har rätt till nödvändig tidsförlängning av kontraktstiden som en följd av hinder. Detta krav på nödvändighet kan innebära att eventuell luft i tidplanen bör tas i anspråk innan tidsförlängning kommer på tal. Här får man också beakta entreprenörens generella lojalitetsplikt gentemot beställaren.

Ytterligare en aspekt är att ianspråktagande av luft i tidplanen skulle kunna bedömas som en form av forcering som kan ske av beställaren i enlighet med reglerna i AB 04 och ABT 06. I sådant fall kan det få till effekt att beställaren ska stå för eventuella kostnader som uppstår på grund av detta.

Kontraktsmässig lösning

Frågan om ianspråktagande av extra tid i tidplanen regleras inte uttryckligen i AB 04 eller ABT 06 och kan därmed orsaka problem om parterna är oense om hur frågan ska besvaras. Den lämpligaste lösningen är att parterna uttryckligen avtalar med varandra om vem som har rätt att disponera över luft i tidplanen och när en sådan rätt finns.

I den juridiska litteraturen har det förespråkats att luft i tidplanen bör ses som parternas gemensamma resurs. På så vis kan eventuellt kostsamma konflikter kring tidsförlängning och forceringsfrågor undvikas. Det ligger trots allt närmast i parternas intresse att entreprenaden färdigställs i rimlig tid och utan att extra åtgärder måste vidtagas.